

AZ ERDÉLYRÉSZI
MÉHÉSZ EGYESÜLET
HIVATALOS LAPJA.

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

A LAPOT AZ E. M. E.
TAGJAI TAGSÁGI
ILLETMÉNY FEJÉBE
KAPJÁK.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ—KOLOZSVÁR,
STR. A. MURESAN (ATTILA-U.) 10.

Felelős szerkesztő és kiadó: TÖRÖK BÁLINT az E. M. E. főtitkára.
Főmunkatársak:
BALÁZS PÉTER, BOGA LAJOS, SZENTPÉTERY GYÖRGY.

TELEFON 158. SZ.
A LAP MEGJELNIK
HAVONKÉNT EGYSZER

Minden hátrálékos tagtársunk lapjának címszalagjára rávezettük a tagdíjhátrálékának összegét. Kérjük azoknak haladék nélkül való szives beküldését.

Egy újabb méhészfogás.

A jó teletéstől függ az egész évi jó siker, mert a jól telet méh népesen éri meg a tavaszt, az erős méh nagy erővel foghat a korai fiasításhoz, a minék következtében a népben felgazdagodott törzs már az első fontosabb mézleget a gyümölcsfa virágzását olyan jól felhasználja, hogy esetleg még mézet is szedhetünk el, míg már a tavaszon lenyomorodott törzs sohasem érheti utól az ilyent. Következés képen a méhészek a legelső és legfontosabb tennivalója, a jövő évi jó eredmény megalapozására a jó teletés.

Ezen igen fontos méhészeti teendő részleteit nem akarom újból szóvá tenni, mert a „Méhék világának kormányzása“ című könyvem XVII. fejezete szól erről, ami pedig egész terjedelmében közöltetett a Székely Méhészben; mindössze is egy ottan kellő érdeme szerint nem méltatott újabb részletről kívánok szólni, ami eddig a méhészek figyelmét kikerülte, t. i. teletés alkalmával hidegre, vagy melegre álljanak-e a lépek.

Az ideai teletés alkalmából a következőket észleltem:

Közümben a keretek 17 cm. szélesek, 24 cm. magasak. Az anyanevelő kaptárokban 10 ilyen keret van egy sorban; a teletésre szánt egy fiókból álló kaptárakban két sorjában egymás felett 14, a két fiókban álló kaptárakban 28 keret van egymás felett két sorban oldallapjával a köpü szája felé, tehát Balog-méhék módjára ugynevezett melegépitményben állanak a lépek, abból az okból, mert a régi méhészek azt tartják, hogy a legjobban teletnek a Balog-méhék.

Egy anyanevelő kaptárból a méh elpusztult, mert ezekből a keretekből, amelyeken a kisebb törzs a telető fészket megalakította, a méz elfogyott, az igen szigorú hideg miatt a méhek nem tudták a szomszédos keretekre átmenni, pedig ezekben még 6 kg. méz volt. Egy két sorban 28 kereten álló köpüből temérdek méh elpusztult, mert valami ok miatt a telető fészkek kettészakadt és az alsó teletőfürt méze a fürt által megszállt keretekből elfogyott, pedig a fürt megett levő keretekben még sok méz volt. Itt is az az esett állott fenn, hogy nem tudták a méhek a hideg miatt a fészkek mellett álló mézeslépekre átmenni, így a különszakadt telető fürt elhalásának be kellett következni.

Elsősorban az a kérdés, mi lehetett a) a fürt különszakadásának az oka, a másik kérdés b) mi módon lehet az ilyen károkat elkerülni.

a) Két fiatal, egészséges petéző anyát egy köpüben többször találtam, egy esetben pedig három fiatal, jól petéző anyát találtam egy köpüben, még a fiasítás idejében nyáron, amely alkalmakkor ámbár a köpüben békeességben

állottak egymással a méhek, minden anyának megvolt a maga külön serege, csak hogy külön fészket alakítottak; a háromnyás köpüben egy fészkek volt a Hannemann ráccsal elválasztott mézkamarában, két különböző fészkek pedig az egyesületi köpü alsó, fészkeknek szánt helyén.

A sok méhet vesztett köpümben a pusztulás okát ilyen okból való fészekszakadásnak vélem, a kiisztításkor nem találtam ugyan az anyát, de a bajra az tett figyelmessé, hogy a méhek igen sok hullát takarítottak ki; minthogy pedig az anya a legutolsónak hull el a népe közül, valószínűnek tartom, hogy az anya hulláját a méhek már kivitték.

b) Tudvalevően a méhek úgy a telető, mint a nyári fészket a köpü szája körül gömbölyded formában alakítják meg és a nagy kereteken úgy rendezik, hogy nemcsak a fészkek felett, hanem a fészkek mellett is helyeznek el mézet, míg a kiskeretes köpükben rendszerint a méznek csak a fészkek felett jut hely, hogy amikor a fészkek mellett sejtekből a méz elfogy, továbbhúzódhasson a telető fürt a méz felé. Azokban a nagykeretes köpükben, amelyekben a lépek nem a lapjával, hanem az élével állanak a köpü szája felé, az egész sor keret mindegyikén a köpü szája felőli részen üres hely marad a telető fészkeknek, míg a keret másik vége mézzel tel, és a hidegre fordult időben, mindaddig nem következik be a katasztrófa, amíg minden lépből el nem fogyott a méz, míg azokban a köpükben, amelyekben a lépek oldalukkal állanak a köpü szája felé a hideg időben, ha elfogyott azokból a lépekből a méz, amelyeken a telető fészkek megalakult, hiában van a fészkek megett akármennyi méz, a törzs elpusztul, mert a megdermedéstől való félelem miatt a méhek a mézes lépet nem foglalhatták el. Így ebből a tekintetből nyilvánvalóan az ugynevezett hidegépitményű köpüket kell a teletésre jobbnak tartani; nem ok nélküli tehát a kasokban tartott méheknek az a szokása, hogy 100 kas közül alig 1—2 kasban találjuk a lépeket lapjával a köpü szája felé. Mert jobban teletnek, ha a lépek éle van a köpü szája felé, azért a természetes kiválogatódás következtében a jobban telető ilyen méhek maradnak meg és öröklítik utódaikra ezen előnyösebb tulajdonságokat, a létfentartási küzdelemben.

Igy a régi kasos méhészek azon elterjedt vélekedése, hogy a Balog-méhék (a lépek lapjával állanak a köpü szája felé) jobban teletnek, véleményem szerint a részrehajlás nélküli kritikát nem bírja ki, de megdönti ezt maguknak a méheknek a rendszeres (hideg) építkezési módja is.

Vegyük figyelembe ezek után a méhészeknek a kényelmesebb mézszedés tekintetében felmerülő követelményeit.

A kaptárban akár élével, akár lapjával állanak a lépek a köpü szája felé, a méhek a fészket mindig a köpü szájánál alakítják ki, míg féltős kincstüket, a mézet, a köpü szájától távolabbi biztosabb helyen hátul, oldalt és fent raktározzák. Ha mostan a széles keretekkel ellátott köpüben a lépek éle áll a köpü szája felé, a keretnek a köpü szájától távolabbi részében hátul fogják a mézet elraktározni, míg

a keretnek a köpü szája felőli részében van a fészkek és ezen a részen van a fiasítás, ennél fogva minden keretnek egyik része fiasítással, a másik része pedig mézzel van megtöltve, így a mézet nem szedhetem el, mert a fiasítás minden lépen mézzel vegyesen áll, így sem csemege lépesmézet nem készíthetnek, sem pedig a mézet beérése után nem szedhetem el, még a csurgatott méz előállítására sem. Ebből a szempontból az ilyen köpü a méz elszedésére és a mézeltetésre általában véve kevésbé alkalmas, mint azok a köpük, amelyekben a lépek lapjával állanak a köpü szája felé, mert itt a fészkek területén kívül eső keretek egészben mézzel telnek meg és bármikor elszedhetők.

Azt mondhatjuk ezek szerint, hogy a köpüben a lépeknek a mézeltetés céljából, nyáron a lapjával jobb állani a köpü szája felé, a teletés alatt pedig az élével.

Ezek szerint kényelmi és célszerűségi szempontból is a kaptárokat úgy kellene megszerkeszteni, hogy benne a lépek nyáron a lapjával, télen pedig élével álljanak a köpü szája felé.

Ilyen kaptár feltalálásán azonban nekünk nem kell a fejünket törni, mert ha az amerikai rendszerű köpükben a két megfelelő oldalon két egyforma nagyságu bejárót vágunk és a kívánta helyen engedjük ki a méheket, a másik bejárót pedig beleillő dugóval bedugjuk, minden nagyobb baj nélkül bármikor hidegre, vagy melegre állíthatjuk a lépeket.

Horváth Balla István.

A méhméregnek a gyógyászatban való alkalmazásáról.

A „Méh“ juniusi számában dr. Földes József, ny. kórházi főorvos — a győri méhészegyletben április 19 én tartott felolvasásának kivonatából vesszük a következőket:

Az orvosi tudomány egyik fontossága a mérgelet (toxicológia), melynek egy fejezete az állati mérgekről szól. Az állati mérgek többnyire mirigyváladékok, melyek többféle anyagból vannak összetéve.

A méhméreg vegyi- és gyógyszer-tani tulajdonságait igen alaposan tanulmányozta Langer József. Mintegy 25.000 méh mérge-mirigy-váladékát gyűjtötte össze olyanformán, hogy a fullánkból szívargó mérgecseppet vízbe gyűjtötte, vagy pedig a csipesszel kiszakított fullánkokat mérgetömlővel együtt 96 százalékos alkoholba helyezte. Az alkoholban nem oldódó részeket 40 fok Celsius mellett szárította s aztán finoman porította; ennek vizes kivonata a tiszta méhméreg tulajdonságával bír s olyan elenálló, hogy két órán át 100 fok Celsius hevítés hatékonyságában változást nem idéz elő.

Langer szerint a friss méhméreg víztiszta, savanyu vegyhatásu, keserű ízű és jellegzetes aromatikusszagú. A hangyasav adja a méhméreg savanyu vegyhatását, de a mérgehatás szempontjából Langer szerint alárendelt szerepe a hangyasavnak; az igazi hatóanyag egy szerves basis. Ugy látszik tehát, hogy a hangyasav csak a méhszurás fájdalmasságát okozza, a mérgező hatás m s alkotórész rovására irandó.

Langer megállapította, hogy a méhfullánkból kiürülő méregcsöppeszkék sulya 0.2—0.4 mgm. Ugyanő egy 45 kg. sulyu kutyának a viszerébe 6 ccm. 1.5 százalékos méhméreg oldatot fecskendezett be. Az állat rövid idő alatt rángó görcsök között szájzár, — általános merevgörcs —, légzési és szívműködési hűdés tünetei között elpusztult. Az injiciált oldat 0.09 gramm tömény méhméregnek, 200—250 méhszurásnak felel meg. A boncolás a zsigerek erős vérbőségét és vérömlényét mutatta ki. Mikroszkóp alatt kevés ép vörös véresejt volt látható, ellenben a lackszerű vér sok oldott vérfestényt (hämoglobint) tartalmazott, ami a vörös véresejt pusztulás jele. Az állati mérgek ezen véresejtoldó hatása különböző állapotoknál különböző mértékben érvényesül. Némely állatok bizonyos állati mérgekkel szemben teljes immunitást mutatnak.

De van egy bennünket még közelebről érdeklő jelentősége a méhméregnek: a reumatikus bántalmak elleni gyógyhatás.

A méhészek között gyakran hangoztatott tapasztalat, hogy a méhszurás meggyógyítja a reumát; az én évek óta fennálló bal vállizületi czuzom is békében hagy, amióta méhészkedem, mindazonáltal bizonyos kétkedéssel fogadtam ezeket az adatokat. A hivatalos orvosi irodalomban nem találkoztam eddig a méhméreg gyógyhatásával, a véletlen azonban tudományosan kezelt adatokhoz juttatott. 1922. őszén a magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlésén, Keszthelyen Nemes Szeghy Kálmán, a vonatos kaptár fellalálója, figyelmeztetett dr. R. Tertsch wieni szemorvosnak a méhszurással való gyógyításról írt értekezésére, mely értékes adatokat tartalmaz.

(Folyt. köv.)

Méhészeti tanfolyamok Kolozsváron és Marosvásárhelyen.

Már most jó előre szükségesnek tartjuk felhívni méhésztársaink és a méhészet iránt érdeklődő felnőtt férfiak, nők, tanulólányok és fiúk figyelmét arra, hogy az E. M. E. az 1927. év tavaszán Kolozsváron és Marosvásárhelyen méhészeti tanfolyamot óhajt rendezni kezdő méhészek számára. A tanfolyam hallgatása díjtalan. Beíratási díj címen 100 lej fizetendő. A tanfolyamok csak az esetben fognak megtartatni, ha legalább 20—20 jelentkező lesz. Előjegyzéseket elfogad az E. M. E. titkári hivatala, Kolozsvár Attila u. 10. — Verbuváljuk az ügy iránt érdeklődőket és szerezzünk minél több hivat a méhészetnek. Megfelelő számú női hallgató jelentkezése esetén külön sülő tanfolyam is fog tartatni, amelyre a jelentkezéseket szintén elfogadja a titkári hivatal.

Az E. M. E. igazgató választmányának ülése.

Az E. M. E. igazgató választmánya október hó 23 án ülést tartott báró Jósika Gábor elnöklete alatt. A jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után Török Bálint főtitkár terjesztette elő az egyesület működéséről a jelentését. A tárgysorozat sorrendje szerint főtitkár jelentette, hogy az Aradon tervbe vett vándorgyűlés — noha annak létrehozása érdekében mindent megtettünk — nem volt megtartható. Nem adjuk fel azonban a reményt, hogy jövő évben sikerülni fog az alföldi vidéken egy nagyobbretű vándorgyűlés összehozása. A szeptember hó 10 én Székelyudvarhelyen rendezett vándorgyűlés igen szépen sikerült, melynek felolvasásáról a M. K. előző számában már részletesen megemlékezünk. A vándorgyűlésen az Elnök ur Ó méltósága más irányu elfoglaltsága miatt nem vehetett részt, az egyesület képviselőiben id. Klecsk Géza, Dr. László

Márton alelnökök és Török Bálint főtitkár jelentek meg. Ambrus Dezső telepgondnok a méhészeti telepről terjesztette elő a jelentését, melynek során jelentette, hogy Szabó Mihály méhésznek az elnökség intézkedésére folyó évi október hó 1 ével a szolgálatát felmondta. Előterjesztést tett a méhes-pavillon javításának, továbbá az udvar, utak rendezésének és a leltári tárgyak rendbehozatalának szükségességéről, melyeket a választmány tudomásul vett és a pavillon javításának mikénti kivételére nézve határozott. A tárgysorozat további során Török főtitkár a Valló és Török-féle szakkönyv eladott példányszámairól, a mézértékesítés eredményéről, a penztár állapotáról és a tagmozgalomról tett jelentéseket. Jelentvén, hogy a fent említett szakkönyvekből minleg 1500 példány adatott el, a méz és tüveg értékesítésből a tiszta haszon a f. évben eddig 25.212 lej tesz ki és tagdíjakból 48.335 lej folyt be. A mult választmányi üléstől 48 új tag kérte az egyesületbe való felvételét, melyhez a választmány hozzájárult. Sajnálattal jelenti, hogy 83 olyan tagunk van, kik tagdíjhátrálékban vannak, ja vasolja, hogy a hátrálékosok: a tagdíjuk megfizetésére jogtanácsosunk által szólíttassuk fel és eredménytelenség esetén követelésünket törvényes uton érvényesítsük, melyekhez a választmány hozzájárult. Jelenti továbbá, hogy az unitárius kollegium theologiai fakultása méhészeti előadások tartására kérte fel, melyet elfogadott és hetenként egy órai előadást tart. Javasolja, hogy a jövő évben rendezendő méhészeti tanfolyamokra vonatkozó intézkedések már most folyamba tétessenek, melyhez a választmány hozzájárult. A választmányi ülésen be lett mutatva Dr. Fényes László tagtársunk által tervezett kaptár modelje, melynek tanulmányozására és a M. K.-ben való ismertetésére Pataki András tagtársunk kéretett fel. Ezek után az ülés az Elnök ur Ó méltóságának elzetésével véget ért. A. D.

Egyleti élet.

Tagdíjnyugtázás. Az E. M. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be.

1925. évre 50 L. tagdíjat fizetett: Nagy Mihály Tompaháza, Andrásy János Karácsonyfalva, Pataki György Detreheim, dr. Wolff Gyula Torda.

1926. évre 100 L. tagdíjat fizetett: Bereczki Dániel Nagyenyed [II. részlet], Kolbay Gyula Radnót, Kiss Dénes Torda, dr. Keresztes Dániel Szilágysomlyó, E. Úrmösy Sándor Abrud [II. r.], Bartok Lujza Dés [II. r.], Posta Lajos Simonyifalva [II. r.], Nagy Mihály Tompaháza, Veér János Mezőtelegd, Nagy Imre, Mándi Lajos Csegöd, Irgalmas Nővérek Anyaszentegyháza Szatmár, Irgalmas Nővérek, Pohl Béla Kolozsvár, Gollmann Józsefné Gyulafehérvár, Szüts István Kraszna, Kósa Imre Hosszumező, Szakál Károly Apa, Darvas Mihály Románpecska, Andrásy János Karácsonyfalva, Alexa Simon Szerdahely [II. r.], Adám Mihály Nyárádszentmárton [II. r.], Kleisl Gyula Jeder [II. r.], Cser Imre Magyarpecska [II. r.], Vilhelem Sándor Vizakna [II. r.], Pataki György Detreheim, Csiki Lajos Schuster Rezső Dédabisztra, Király Máté Forrásfalva [II. r.], Máthé József Kerlés [II. r.], Sipos Dezső Selymesilosva [II. r.], Incze Zsigmondné Olthévíz [II. r.], Bartha Edmund Gyulafehérvár, dr. Székely József Szinerváralja, Révész Károly Mezőmehes, Györy Ernő Kudzsir, Kardos Aurél Hosszúfalva, Mauchs Sándor Mácsa [II. r.], Herczeg Kálmán Torda, Schleihér Gyula Cristur, Imre Lajos Szépvíz [II. r.], özv. dr. Mendelné Segesvár [II. r.], Ulbrich Rudolf Gyulafehérvár [II. r.], Pataki András, Pálfi E. Zsigmond, Pálfi I. András Várfalva [II. r.], Nagy Vilmos Kolozsvár [II. r.], Püskök Gyula Nagysármás, Kosztela Ferenc Vulkán, Bogó János Nagyszalonta [II. r.], Popescu Traian Vulkán, Bölöni Mihály Kislekence [II. r.], Gábor Ödön Csegez, Jaga Cornél Szatmár [II. r.], Danszky István Tenkegőrbéd [II. r.], Szenkovics Mária Oradna, Rebreanu Dimitrie Beszterce, Simon Gazsl János Magyarvalkó, dr. Wolff Gyula Torda, Frink Károly Maroskecze [90 L.], Daróczi Ferenc Vista, Sipos Sándor Sárköz.

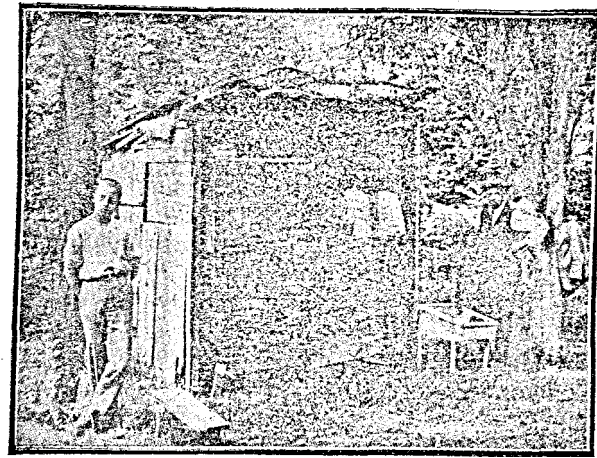
1927. évre 100 L. tagdíjat fizetett: Nagy Imre, Mándi Lajos Csegöd, Andrásy János Karácsonyfalva, Alexa Simon Szerdahely, Incze Zsigmondné Olthévíz, Mauchs Sándor Mácsa, Schleihér Gyula Cristur, Püskök Gyula Nagysármás, Kosztela Ferenc Vulkán [90 L.], Bölöni Mihály Kislekence, Péterffy János Petrosény.

Új tagok jelentkezése. Lapunk legutóbbi számának megjelenése óta a következő méhésztársak kérték az E. M. E. tagjai sorába való felvételüket: Tatár Ferenc, Tóvissy Ödön,

özv. Sándor Pálné, Nagy Endre Mezőbánd, Szilágyi József Fermaliala, Papp Mihály Margitta, Szabó József Érselénd, Móricz Miklós Toroczkószentgyörgy, Lőrinc Sándor Dédabisztra, Darkó Lajos Kolozsvár, Stanciu János Marosvásárhely, Incze Viktor Szarazajia, Sándor József Sajómagyaros, József János Bágyon. Gyulai Árpád Korond, Schuster Rezső, Csiki Lajos és Maksay Géza Dédabisztra, Kovács Andor Kaplonica, Jakab Mor Bánffyhungyad és Péterfi János Petrosény.

Különfélék.

Papp Alajos méhésze. Papp Alajos méhésztársunk sok szeretettel ápolta kis méhesét mutatjuk be képükön, mely hiven illusztrálja, hogy milyen szerény igényűek a méhek és egy kis szeretettel mennyi hasznos és kedves órát

szerezhet a méhekkal való foglalkozás a legegyszerűbb család minden egyes tagja számára. Papp Alajos kolozsvári tagtársunk szerény kis méhesét sok szomszédja nézi néma tisztelettel és vágygallyal, vajha rendelkeznének ők is egy ilyen vagy ehhez hasonló kis jószág állománnyal. Papp Alajos méhésztársunknak méhésztársi üdvözlétünket küldjük és további eredményes munkásságához sok szerencsét és sikert kívánunk.

A méz árak az utóbbi hetek alatt hirtelen felemelkedtek úgy hogy a méz nagyban ára az alföldi vidékeken 42—50 L. körül mozog a Székelyföldön 60—70 L. körül.

Apróhirdetések.

Mézet állandóan veszek, ajánlatokat kérem beküldeni Schwartz Nándor Carell-Mari címre. 3944

Méhésznapló 1927-re megjelent.

Bel- és külföldi szakírók közreműködésével szerkesztette Görög Ernő. Bővített tartalom, képekkel gazdagon megrakva. Naptári rész, időjárás. A gazdag tartalomtól kiemelkedő cikkek: Építették ősszel kidobott családokkal. Hogyan ismerjük meg: mézel e valamely növény? Hogyan készíthetünk cementből, gipszből mülépprest? Hogyan kell kaptárt csinálni? A mult évben oly nagy felütést keltett humoros rész különösen gazdag (Méhfullánk-ado-mák). Kuczug Balázs tapasztalatai a kaptafakészítő tanfolyamról, mert ahho is ész köll. Rejtvények, pályázat, sat. A naptár ára 16000 kor. (45 L.) nemzetközi postautalványon küldendő e címre:

Méhésznapló szerkesztősége Nagyveleg Fejérmegye, Magyarország.

„MÉH”
a magyar méhészek lapja
BUDAPEST, ARANY J.-U. 1.
A legelterjedtebb és legkedveltebb méhészeti araklap.
Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal.
Előfizetési díj az 1926. évre 200 L. Beküldhető utalványon.